

HÅLLBAR FRED MELLAN ISRAEL OCH PALESTINA

– Position för Svenska kyrkans internationella arbete

POSITIONSPAPPER JANUARI 2017

Svenska kyrkans internationella arbete är en av Sveriges största utvecklingsaktörer och arbetar med kyrkosamverkan, humanitärt arbete, långsiktigt utvecklingsarbete och policydialog. Vår identitet är grundad i att vi är en kyrka, där församlingen utgör basen. Tillsammans med våra samarbetspartners i Afrika, Asien och Latinamerika – både kyrkor och organisationer – vill vi motarbeta fattigdom och orättvisor genom att bekräfta och stärka människors egna förmågor, ansvar och möjligheter att förändra.

Positionspapper uttrycker Svenska kyrkans ställningstaganden och åtaganden i relation till olika tematiska områden. De vägleder samverkan med samarbetsorganisationer och lägger grunden för policydialog och opinionsbildning i relation till beslutsfattare i Sverige, EU och globalt.

Bilden på framsidan

Artisten Banksy lär ha sagt att muren är världens längsta galleri för ”free speech and bad art”. I Bethlehem har den också blivit ett motspänstigt hem för ikonerna ”Madonnan på muren”. Ikonen, målad 2010 av den brittiske ikonografen Ian Knowles, visar en Maria som med sin skyddande mantel och budskap om försoning blir en motvikt till murens obeveklighet. Helt nära den ständigt kontrollerade checkpointen har hennes stilla närvaro under de senaste åren samlat nunnor från det närliggande Emmauellklostret, pilgrimer och lokala kristna till bön och hopp.

Foto: Erik Törnlund/IKON

Sammanfattning

Svenska kyrkan verkar för en rättvis och hållbar fred, som bygger på det folkrättsliga ramverket¹ och är framförhandlad av konfliktens parter. Endast på fredlig väg kan konflikten nå en hållbar lösning. Det innebär en fred som garanterar såväl israeler som palestinier ett liv inom säkra och erkända gränser, där de har frihet och möjlighet att forma sin egen framtid. Svenska kyrkans syn på konflikten mellan Israel och Palestina grundas i folkrätten.

Utifrån detta antar vi följande strategiska positioner:

- Svenska kyrkan stödjer och verkar för en av konfliktens parter framförhandlad och ömsesidigt accepterad lösning på konflikten med utgångspunkt i en tvåstatslösning utifrån de internationellt erkända 1967 års gränser. En lösning där israeler och palestinier garanteras möjligheten att leva i säkerhet sida vid sida inom säkra och erkända gränser och med ett gemensamt och öppet Jerusalem i enlighet med tidigare FN-resolutioner. Det innebär att Svenska kyrkan försvarar och respekterar Israels rätt att existera inom dessa gränser. Det innebär också att Svenska kyrkan erkänner och stödjer det palestinska folkets strävan efter självbestämmande.
- Svenska kyrkan bekräftar Israels rätt och skyldighet att skydda sin befolkning i enlighet med folkrätten.
- Svenska kyrkan verkar för att Israels ockupation av det palestinska området, vilken på flera sätt bryter mot folkrätten, ska upphöra. Innan så har skett verkar Svenska kyrkan för att Israel ska fullfölja sina skyldigheter som ockupationsmakt i enlighet med fjärde Haagkonventionen och fjärde Genèvekonventionen.
- Svenska kyrkan verkar för att Israels bosättningar på palestinskt område – inklusive östra Jerusalem samt den så kallade muren (separationsbarriären) avvecklas eftersom de strider mot folkrätten och utgör ett hinder för fred.
- Svenska kyrkan verkar för att kränkningar av mänskliga rättigheter som begås av såväl den Palestinska myndigheten som Hamas gentemot den palestinska befolkningen upphör.
- Svenska kyrkan verkar för att allt folkrättsvidrigt våld, övergrepp och attacker mot civila – oavsett förövarens bakgrund – upphör och att förövare lagförs för att undvika systematisk straffrihet.
- Svenska kyrkan stödjer upprätthållandet av Jerusalems status som en öppen stad, delad mellan två folk och tre religioner, och med fri tillgänglighet till de heliga platserna garanterad i slutstatusförhandlingar i enlighet med folkrätten.
- Svenska kyrkan verkar för att religionsfrihet och skydd för utsatta religiösa grupper och heliga platser garanteras.
- Svenska kyrkan menar att försoning mellan rivaliserande palestinska grupper och territoriell enhet utgör viktiga komponenter för ett fritt, icke-diskriminerande och demokratiskt Palestina.
- Svenska kyrkan verkar för obehindrat humanitärt tillträde till nödlidande människor, respekterat av alla involverade parter i enlighet med den internationella humanitära rätten.
- Svenska kyrkan verkar för skydd för människorättsförsvarare och för att civilsamhällets organisationer ska kunna utföra sitt arbete ohindrat i såväl Israel som i Palestina.
- Svenska kyrkan verkar för att genom policydialog minska ekonomiskt och politiskt stöd, såväl direkt som indirekt, till en fortsatt ockupationspolitik som förhindrar fredsprocessen.
- Svenska kyrkan tar ställning mot en bojkott av Israel inom de internationellt erkända gränserna.

¹ Folkrätten inbegriper den internationella humanitära rätten, de universella mänskliga rättigheterna, sedvanerätt och relevanta internationella konventioner.

1. Inledning

Utgångspunkt för svenska kyrkans ställningstagande

Detta dokument syftar till att visa hur Svenska kyrkan i sin roll som aktör inom långsiktigt utvecklingsarbete, humanitärt arbete och internationell kyrkosamverkan verkar för att en långsiktigt hållbar fred ska kunna uppnås mellan Israel och Palestina. Ett första positionspapper för långsiktigt hållbar fred mellan Israel och Palestina antogs av Svenska kyrkans nämnd för internationell mission och diakoni den 22 november 2012. Detta positionspapper utgör en uppdatering och revidering av den ursprungliga positionen för att spegla den utveckling som skett i kontexten sedan hösten 2012. Dokumentet utgör ett förtydligande av Svenska kyrkans förståelse av vad en hållbar och rättvis fredlig lösning på konflikten innebär, och det uttrycker inriktning och åtaganden i relation till arbetet för en hållbar och rättvis fred tillsammans med partnerorganisationer och kyrkor i regionen. Vidare uttrycker dokumentet ett antal ställningstaganden som ligger till grund för policydialog och policyutveckling i frågan. Detta positionspapper är ett i en serie positionspapper med geografiskt fokus som upprättats inom Svenska kyrkans internationella arbete med syftet att förtydliga grunden för Svenska kyrkans ställningstaganden i ett antal kontexter där Svenska kyrkans internationella arbete har en långvarig närvaro och ett stort engagemang.²

Svenska kyrkan stödjer aktörer som med ickevåldsmedel verkar för fred och försoning och upprätthållande av de mänskliga rättigheterna i regionen. Vi är kallade att stå på den utsatta människans sida oavsett etnisk tillhörighet, kön, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och ålder. Varje människa är helig och människovärdet är oinskränkbart. Vi tar ställning för dem som

diskrimineras eller förvägras sina rättigheter och vi stödjer dem som är positiva aktörer för förändring. Vi verkar för teologisk fördjupning, utbildning och religionsmötet. Vi ser att religionsdialog är en nödvändig komponent i en freds- och försoningsprocess för att uppnå en rättvis och hållbar fred i Israel och Palestina.

Detta positionspapper rymmer inte en fördjupad teologisk diskussion kring olika aspekter av konflikten mellan Israel och Palestina. Den teologiska grunden till detta dokument ligger dels i den livsbefrämjande teologi som formulerats i Svenska kyrkans internationella arbetes teologiska grunddokument³, dels i den breda internationella ekumeniska diskursen kring rättvis fred.⁴ Denna syn uttrycks närmare i Svenska kyrkans internationella arbetes positionspapper om rättvis fred.⁵ Dokumentet *Guds vägar – judendom och kristendom* antogs av Kyrkomötet 2001 och bidrar med grundläggande reflektioner från dialog mellan företrädare för Svenska kyrkan och judendomen.⁶ Det dokumentet tar avstånd från tankemodeller inom kristen tradition som utnyttjats till att legitimera övergrepp mot det judiska folket. I dokumentet *Kairos Palestina – ett sanningens ögonblick*, författat av en grupp palestinska kristna i december 2009, uttrycks en kristen palestinsk teologisk reflektion kring kontexten, vilket tillsammans med Svenska kyrkans svar på dokumentet utgör ytterligare en dimension av den teologiska bakgrunden till detta dokument. I enlighet med de ovan nämnda dokumenten⁷ accepterar inte Svenska kyrkan teologiska resonemang som används för att legitimera anspråk på land eller motivera antisemitism eller islamofobi eller på annat sätt ursäcka eller motivera kränkningar av mänskliga rättigheter.

2. 2016 har Svenska kyrkans internationella arbete antagna positioner för Colombia, Israel och Palestina, Sudan och Sydsudan och Zimbabwe.

3. Svenska kyrkan, *Teologisk grundtext: En livsbefrämjande tro som vår drivkraft*, 2013.

4. Kyrkornas Världsråd, *Just Peace Companion*, 2011; Antonius Liegenhegener och Ines-Jacqueline Werkner, *Gerechter Krieg – gerechter Frieden* (Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2009); Sveriges kristna råd, *FRED – detta vill kyrkorna i Sverige*, 2010.

5. *En kyrka som verkar för rättvis fred*. Position om rättvis fred för Svenska kyrkans internationella arbete, antagen av Internationella rådet 30 mars 2016.

6. <https://www1.svenskakyrkan.se/internationelltarbete/guds-vagar---ett-inomkyrkligt-samtalsdokument>

7. <https://www1.svenskakyrkan.se/kairopalestina>

Svenska kyrkan i Israel och Palestina

Svenska kyrkans internationella arbete

Svenska kyrkans internationella arbete i Israel och Palestina tar sin början redan 1947 i och med bildandet av Lutherska världsförbundet (LVF). I samband med staten Israels bildande 1948 och den därpå följande flyktingkrisen startade Internationella Röda Korset ett arbete med de palestinska flyktingarna på LVF:s sjukhus Augusta Victoria på Olivberget. 1950 tog sedan LVF över driften av sjukhuset – med stöd från bland andra Svenska kyrkan.⁸ Allt sedan dess utgör Augusta Victoriasjukhuset en viktig del av Svenska kyrkans internationella arbete i området.

Den evangelisk-lutherska kyrkan i Jordanien och det Heliga landet (ELCJHL) välkomnades som medlem i LVF 1974 och är alltså en viktig samarbetspartner för Svenska kyrkan i Israel och Palestina, både genom våra kyrkorelationer och genom vårt stöd till långsiktigt utvecklingsarbete inom framför allt utbildningssektorn. 1949 startade den anglikanska kyrkan i Jerusalem ett humanitärt program för att stödja en del av de 726 000 palestinier som blivit flyktingar under det arab-israeliska kriget. Programmet växte till att bli Institutionen för service till palestinska flyktingar (DSPR). Då Mellanösterns kristna råd (MECC) bildades 1974 blev DSPR formellt en del av rådet, och har genom åren varit en annan av våra nära samarbetspartner inom både det humanitära arbetet och utvecklingsarbetet.

Sedan andra Intifadans start år 2000 har Svenska kyrkans påverkansarbete fördjupats samtidigt som utsikterna för en hållbar fred har verkat alltmer avlägsna och situationen för den palestinska befolkningen stadigt förvärrats. Internationellt sker detta påverkansarbete bland annat genom Kyrkornas världsråd och Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel (EAPPI), ACT Alliance EU:s Mellanösterngrupp och EuroMed Rights. Centrala teman för detta påverkansarbete är upprätthållandet av den internationella humanitära rätten, skydd för mänskliga rättigheter och stöd till människorättsorganisationer.

I samband med Gazakriget 2008–2009 bildades ACT Palestine Forum (APF).⁹ APF har femton medlemmar, både lokala och internationella civilsamhällsorganisationer. Svenska kyrkan blev formellt medlem 2011. APF:s huvudsyfte är att samordna humanitära appeller och insatser i Palestina, men forumet samverkar också i viss mån kring påverkansarbete. Svenska kyrkan har under flera perioder det senaste decenniet haft ett omfattande humanitärt arbete i Palestina, inte minst med fokus på Gaza efter de senaste årens krig.

Svenska kyrkan stöder idag Lutherska världsförbundets och Kyrkornas världsråds arbete kring fred och försörjning i Israel och Palestina, och ser det interreligiösa arbetet som viktigare än någonsin i en mer och mer polariserad kontext. Vi stödjer partnerorganisationer som arbetar med dessa frågor som exempelvis Rabbis for Human Rights (RHR), Jerusalem Interchurch Center (JIC), Interfaith Encounter Association (IEA) samt Jerusalem Center for Jewish-Christian Relations (JCJCR).

Svenska teologiska institutet

Svenska teologiska institutet (STI) i Jerusalem är en del av Svenska kyrkans verksamhet och har varit en plats för lärande och möten över religionsgränserna sedan 1951. STI är ett teologiskt studieinstitut med inriktning på religionsteologi, religionsdialog och religionsmöten. Dåvarande Svenska Israelsmissionen tog 1944 initiativet att starta svensk verksamhet i Jerusalem. Svenska kyrkans mission tog över ansvaret för STI 1976. Uppdraget är att utveckla och fördjupa frågan om kristnas möte med människor av annan tro, särskilt i mötet med judendomen.

Detta sker genom akademisk verksamhet med forskningsanknytning och deltagande i de dialoger som kan föras i Jerusalem, kortare och längre kurser av både akademisk och folkbildande karaktär, internationella kurser samt lokala program och utveckling av lokala kontakter. Genom dialogarbete och bildning kring möten med den andre

8. <http://lwfjerusalem.org/about/history/>

9. <http://actpalestineforum.org/about/>

bidrar STI till förståelse och tolerans, med syfte att motverka fördomar, antisemitism och xenofobi samt bidra till fostran av en fredskultur.

Svenska kyrkans tidigare positioner

Detta positionspapper utgör en revidering och uppdatering av Svenska kyrkans internationella arbetes första position för en hållbar fred mellan Israel och Palestina, vilken antogs av nämnden för internationell mission och diakoni i november 2012. Även om det då var den första antagna sammanhållna positionen i frågan har Svenska kyrkan under de senaste tjugo åren bedrivit ett mer och mer omfattande påverkansarbete inom frågor som ansvarsutkrävande för brott mot folkrätten, ett erkännande av Palestina och ursprungsmärkning av produkter från israeliska bosättningar på ockuperat palestinskt område. Detta arbete har innefattat olika typer av kampanjer, politiska initiativ, debattartiklar, resor tillsammans med journalister och parlamentariker samt framtagande av rapporter, och har ofta skett inom Svenska kyrkans olika ekumeniska nätverk.

Svenska kyrkans engagemang i Israel och Palestina har tidigare främst handlat om utvecklingsarbete och humanitärt arbete samt olika aspekter av religionsdialog och religionsstudier. Detta arbete har också inneburit teologisk reflektion tillsammans med partner i regionen. Under 1990-talet omarbetades en del gamla liturgiska texter, som kunde uppfattas som antisemitiska. Arbetet ledde 1998 fram till skrivelsen *Guds vägar – Judendom och kristendom*. Då kyrkomötet 2001 antog dokumen-

tet förtydligade man, i förhållande till Israel-Palestina-konflikten, att anspråk på landområden motiverade med historiska eller religiösa argument starkt avvisas.¹⁰

Våren 2004 startades HOPP-kampanjen (Häv Ockupationen av Palestina) av bland andra Svenska kyrkan.¹¹ Kampanjen, som syftade till en rättvis fred i Mellanöstern, uppmanade bland annat till att ockupationen skulle hävas, att EU inte ska tillåta bosättarprodukter att importeras inom ramen för handelsavtalet med Israel, och att konsumenter skulle undvika dessa varor.

Kairosdokumentet, *Kairos Palestina – Ett sanningens ögonblick*, (ofta förkortat KPD – Kairos Palestina-dokumentet) som skrevs 2009 har påverkat diskussionen om kyrkornas roll i konflikten. KPD är först och främst riktat till kristna palestinier men även till andra kristna i världen och ska uppfattas som ett teologiskt dokument som uppmanar alla palestinier till ickevåld: ”Ett ord av tro, hopp och kärlek från det palestinska lidandets hjärta.”¹² Med KPD följer en uppmaning till kyrkor i den världsvida gemenskapen att teologiskt reflektera och utifrån den reflektionen handla för fred och försoning i konflikten Israel och Palestina. I Svenska kyrkans svar på KPD påtalas kyrkans moraliska ansvar att arbeta ”för en fredlig och rättvis lösning på den långa konflikten”.¹³ Med hänvisning till dokumentet *Guds vägar*, där Svenska kyrkan bejakar ”vikten av de löften Gud gav i förbunden med folken i landet”, avvisar Svenska kyrkan ståndpunkter som erbjuder en teologisk legitimering av orättvisor och ockupation.

10. <https://www1.svenskakyrkan.se/internationelltarbete/guds-vagar--ett-inomkyrkligt-samtalsdokument>. Se också Ekumenikutskottets betänkande, Eu 2001:1 som återfinns här: http://www.svenskakyrkan.se/km_om_98/km/skriv/cs983/Cs983-orig-13.htm

11. Kyrkostyrelsen fattade beslut om deltagande redan mars 2003, i linje med KV:s uttalande 2001 (<http://www.oikoumene.org/en/resources/documents/wcc-programmes/public-witness-addressing-power-affirming-peace/middle-east-peace/international-ecumenical-consultation-on-the-palestinian-israeli-conflict.html?print=1%3Fprint%3D1print>)

12. Skrevs av en grupp kristna palestinier inom ramen för Kyrkornas världsråds ”Palestine Israel Ecumenical Forum” (PIEF) <http://www.kairos-palestine.ps/>. Mottogs den 15 december 2009 av 13 patriarker, ärkebiskopar och biskopar i Jerusalem som representerade de kristna kyrkoledarna i Israel och Palestina.

13. Utarbetat av Nämnden för internationell mission och diakoni på uppdrag från Ärkebiskopen, undertecknat 4 juni 2010 och sänt ”Till dem som skrivit och undertecknat Kairos Palestina dokumentet” med kopia till Kyrkoledarna i Jerusalem. <http://www.svenskakyrkan.se/default.aspx?id=643686>

2. Situationen i Israel och Palestina

Historisk överblick

Dagens konflikt mellan Israel och Palestina har sin upprinnelse i händelserna under första världskriget då britterna besegrade det Ottomanska riket och övertog makten över det som då kom att heta Brittiska Palestina-mandatet. Genom den så kallade Balfour-deklarationen 1917 förklarade den brittiska regeringen att de ”såg med gillande på upprättandet av ett nationellt hem i Palestina för det judiska folket”. Samtidigt underströks att ”intet skulle göras som kunde inverka menligt på de medborgerliga och religiösa rättigheterna för de icke-judiska samhällena i Palestina”.¹⁴

1947 beslutade FN om delning av det brittiska protektoratet Palestina i en judisk och en arabisk stat.¹⁵ De araber som bodde i Palestina och grannländerna accepterade inte delningen. Situationen har lett till flera krig, stora flyktingströmmar, ett konstant krigsliknande tillstånd samt israelisk ockupation av palestinsk mark.

Den israeliska staten bildades 1948 och är internationellt erkänd inom den vapenstilleståndslinje – kallad den gröna linjen – som markerade slutet på det arabisk-israeliska kriget 1948–49. Ännu har det dock inte blivit någon fullt ut internationellt erkänd palestinsk stat då först Jordanien och Egypten, och sedan efter sexdagarskriget 1967, Israel, ockuperat det palestinska området. Palestinierna utgör än idag en av världens största flyktinggrupper och är utspridda i semipermanenta flyktingläger både på det palestinska området och i angränsande länder, samt fast boende i ett stort antal länder över hela världen.

Den 50-åriga israeliska militära ockupationen av det palestinska området står i centrum för dagens konflikt. Sedan 1967 har konflikten inneburit upprepade brott mot internationell humanitär rätt (IHL) och de mänskliga rättigheterna (MR) både på det ockuperade palestinska området och i Israel.¹⁶ Vid två tillfällen, 1987 och 2000, har det palestinska motståndet mot ockupationen resulterat i bredare uppror, kända som den första och andra intifadan. Politiskt har dessa både varit riktade mot den israeliska ockupationen och inåt mot det palestinska samhället. Särskilt under den andra intifadan eskalerade olika palestinska väpnade gruppers våld, inklusive attacker riktade mot israelisk civilbefolkning. Under hösten 2015 ökade spänningarna i området på grund av frustration över den rådande situationen, våld mot både israelisk och palestinsk civilbefolkning och ökad israelisk närvaro på Haram al-Sharif/Tempelberget.

FN har i flera resolutioner slagit fast att ockupationen strider mot folkrätten, men de resolutioner som antagits både av generalförsamlingen och av säkerhetsrådet har inte implementerats.¹⁷ Flera initiativ till fredsförhandlingar har inletts under åren, bland annat Madridkonferensen 1991, Osloavtalet 1993, Camp David 2000 och Färdplanen för fred 2002. Inget av dessa initiativ har dock medfört varaktiga förbättringar av situationen. Under 2013–2014 togs initiativ till nya samtal av USA och John Kerry, samtal som dock kollapsade utan att några omfattande framsteg gjorts. Hösten 2016 är fredsprocessen helt avbruten och en hållbar lösning på konflikten ser mycket avlägsen ut.

14. Deklarationen blev ett rättesnöre under tiden som Palestina var ett brittiskt protektorat (1922-47). I längden kunde inte dessa båda principer förenas på ett sätt som både tillfredsställde de judar som flyttade till Palestina och den arabiska befolkningen som redan bodde där.

15. FN:s generalförsamlings resolution A/RES/181(II) Resolutionen gav araberna rätt till 45 % av landet, trots att de utgjorde 2/3 av befolkningen i dåvarande Palestina, medan judarna tilldelades 55 %. Jerusalem och Betlehem skulle stå under internationell kontroll för att säkerställa fri tillgänglighet till de heliga platserna.

16. Den resolution från FN som är central i synen på konflikten är säkerhetsrådets resolution 242 (S/RES/242) som antogs enhälligt 22 november 1967. Resolutionen kräver både ett israeliskt tillbakadragande från de områden som ockuperades under sexdagarskriget och en rättvis lösning på flyktingproblematiken. Folkrättsligt anses säkerhetsrådets resolutioner ha en större tyngd än generalförsamlingens.

17. Förutom en stor mängd av resolutioner från FN:s generalförsamling är det tre resolutioner från säkerhetsrådet som är av extra vikt. Förutom resolution 242 (se fotnoten ovan) ger resolution 338 efter Yom Kippur-kriget 1973 resolution 242 en större folkrättslig tyngd. Resolution 1397, som antogs 2002 under den så kallade andra intifadan hänvisar till både resolution 242 och 338, men är även den första resolutionen antagen av säkerhetsrådet som talar om en tvåstatslösning.

Kränkningar av internationell humanitär rätt och de mänskliga rättigheterna

Under den tid som dessa fredsinitiativ har tagits har situationen för de människor som lever på ockuperat område gradvis förvärrats. Unilaterala åtgärder från Israel, såsom blockaden av Gaza, uppförandet av den mur som till stora delar löper på palestinskt område, ett utökad byggande av bosättningar, konfiskering av landegendomar och husrivningar på Västbanken inklusive östra Jerusalem, har medfört stora humanitära problem och strypt den ekonomiska utvecklingen av det palestinska området med en snabbt förvärrad fattigdom som följd.¹⁸

De senaste två decennierna har de israeliska bosättningarna på ockuperad mark expanderat kraftigt.¹⁹ Expansionen har lett till att mer privatägd palestinsk mark har konfiskerats och att den palestinska infrastrukturen försämrats genom det system av vägspärrar och andra avstängningar som Israel har upprättat på Västbanken. Den mur som uppförs av Israel, och som till 85 procent byggs på ockuperad mark, begränsar palestiniernas rörelsefrihet ytterligare och annekterar de facto ytterligare mark till Israel. Systemet med bosättningar medför en fortsatt mycket hög närvaro av såväl israelisk militär som civila säkerhetsföretag på Västbanken inklusive östra Jerusalem. Lokala och internationella företag som är verksamma på ockuperad mark underlättar på olika sätt upprätthållandet och expansionen av bosättningarna. Företagen bidrar också till, och drar nytta av, konfiskering av palestinsk mark, olaglig naturresursutvinning på ockuperad mark och diskriminerande politik.²⁰ Detta

har sammantaget lett till försämrade försörjningsmöjligheter för flertalet palestinier och en havererad ekonomi, vilket har skapat ett samhälle som till stora delar är beroende av utländskt bistånd.

I samband med ockupationen sker ett antal grova kränkningar av palestiniers mänskliga rättigheter. Konfiskeringen av privatägd mark innebär en kränkning av äganderätten, rätten till fri rörlighet inskränks genom systemet med avspärrningar, vägspärrar, bosättningar och annan begränsande infrastruktur. Tillämpningen av olika rättssystem för israeliska medborgare och palestinier utgör en kränkning av rätten till icke-diskriminering och likhet inför lagen. Även den Palestinska myndigheten (Västbanken) och Hamasstyret (Gaza) kränker systematiskt palestiniers mänskliga rättigheter genom repressiva straffsystem och inskränkningar i olika medborgerliga och politiska rättigheter. Civilsamhällets utrymme att agera har begränsats i både Israel och Palestina de senaste åren.²¹ I Israel har handlingsutrymmet främst begränsats genom ny lagstiftning och ett hårdnande samtalsklimat med negativa uttalanden om och kampanjer mot israeliska människorättsorganisationer.²² I juli 2016 antogs en ny NGO-lag av det israeliska parlamentet Knesset som ställer särskilda krav på organisationer som får merparten av sin finansiering från utländska institutionella givare.²³ Lagen har kritiserats av EU för att syfta till att begränsa utrymmet för civilsamhället i Israel²⁴, och är främst applicerbar på israeliska MR-organisationer²⁵. På Västbanken har den Palestinska myndigheten utökad sin makt över civilsamhällesorganisationer genom presi-

18. FN OCHA: <http://www.ochaopt.org/theme/humanitarian-impact-of-settlements>

19. Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General. A/HRC/31/43, 20 januari 2016.

20. Human Rights Watch: Occupation, Inc. https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/israelo116_web.pdf

21. Den oroande trenden har bland annat uppmärksammat av Europeiska rådet i Rådets slutsatser om fredsprocessen i Mellanöstern 18/01/2016.

22. ACT Alliance EU och EuroMed Rights: <http://euromedrights.org/publication/increasing-hostility-towards-human-rights-organisations-in-israelpalestine-letter-to-eu-foreign-ministers/>

23. https://www.knesset.gov.il/spokesman/eng/PR_eng.asp?PRID=12164

24. http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2016/160712_01_en.htm

25. <http://www.haaretz.com/israel-news/1.730397>

dentdekret och förändringar av gällande lagstiftning. Yttrandefriheten och pressfriheten är beskuren.²⁶ I Gaza utövar Hamas makt och repressiv kontroll över civilsamhället genom omfattande registreringar och kontroll av verksamhet.²⁷

Eskalerande våld

Israel har sedan 1980 formellt annekterat östra Jerusalem, vilket dock inte erkänts internationellt. Östra Jerusalems roll som ekonomiskt och politiskt nav för palestinierna har alltsedan dess kringkurits med hjälp av skärpta israeliska lagar kring uppehållstillstånd, bygglov, familjeåterförening och in- och utresor. De palestinska stadsdelarna i annekterade östra Jerusalem präglas av eftersatt samhällsplanering, ogenomträngliga regelverk och extrem bostadsbrist.²⁸ Detta har lett till att det palestinska ekonomiska och politiska centrat numera är flyttat till Ramallah. För många palestinier är det idag omöjligt att få tillstånd att besöka Jerusalem.

Kvinnor, barn och människor med funktionshinder bär, som de mest utsatta grupperna i en väpnad konflikt, den dubbla bördan av ojämlikhet och förtryck i form av både ockupationen samt repressiva och korruptionstyngda palestinska politiska styren i såväl Gaza som på Västbanken. Våld i hemmet och i nära relationer är idag ett utbrett problem i Palestina. Sociala normer, lågt arbetsmarknadsdeltagande och därmed låg ekonomisk status samt begränsad rörlighet till följd av osäkra transporter och återkommande kontroller är några av de faktorer som skapar ytterligare utsatthet för kvinnor och flickor. De senaste åren har det palestinska samhället blivit alltmer konservativt, vilket ytterligare försämrar kvinnors och flickors levnadsvillkor²⁹. Den förvärrade fattigdomen

har också lett till försämrad hälsa bland barn och unga, parallellt med att tillgången till hälso- och sjukvård har minskat till följd av dels ekonomiska nedskärningar, dels den starkt begränsade rörelsefriheten för vårdsökande och vårdpersonal.

Organiserade väpnade attacker mot israelisk civilbefolkning som exempelvis självmordsbombningar utförda av väpnade palestinska grupper har länge utgjort ett ständigt hot mot israeler och vardagslivet i Israel. Denna typ av terrorattacker kulminerade under den andra Intifadan och har sedan dess minskat. Samtidigt har sedan hösten 2015 ett stort antal attacker, framförallt knivdåd, utförts mot israelisk civilbefolkning och militär. Attackerna beskrivs som ”ensamvargattacker” och sprider stor rädsla. Israel har sedan hösten 2015 genomfört ett stort antal militära aktioner i både östra Jerusalem och på övriga Västbanken. Dessa har resulterat i de högsta siffrorna över antalet döda i attacker och konfrontationer sedan 2005³⁰.

På samma sätt orsakar återkommande raketbeskjutning från Gaza mot södra Israel stort mänskligt lidande. Många israeler runt gränsen till Gaza lider av stresssymptom och ständig oro. Studier visar att en stor andel av barnen i Sderot lider av rädsla, oro och posttraumatiskt stressyndrom efter Gazakrigen³¹. Med hänvisning till raketbeskjutningen och det hot den utgjorde mot israeliska civila anföll israelisk militär Gaza under vintern 2008–2009, 2012 och 2014. Det senaste krigets enorma förstörelse av hus och infrastruktur försatte området, som redan präglades av sårbarhet, ansträngd humanitär situation och instabilitet efter tidigare krig, i en utbredd humanitär katastrof. Kriget 2014 resulterade i det högsta antalet dödsoffer i Gaza sen 1967³² och påverkade hela befolkningen i Gaza,

26. <http://euromedrights.org/publication/increasing-hostility-towards-human-rights-organisations-in-israelpalestine-letter-to-eu-foreign-ministers/>

27. Palestine EU Country Roadmap for Engagement with Civil Society 2014–2017

28. Right to Development (2015) UN Habitat

29. En liknande tendens av ökad konservatism syns även i det israeliska samhället.

30. UNOCHA oPt http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2016_01_05_english.pdf

31. Enligt det israeliska traumacentret Natal: <http://www.natal.org.il/English/?CategoryID=244&ArticleID=282&Page=1>

32. UNOCHA <http://gaza.ochaopt.org/2016/02/reconstruction-of-15-per-cent-of-homes-destroyed-or-severely-damaged-during-the-2014-hostilities/>

i synnerhet kvinnor och flickor³³. Idag är ca 80 procent av Gazas befolkning beroende av internationellt stöd.³⁴ De psykosociala behoven i Gaza är enorma, med en instängd och krigstraumatiserad befolkning.

Trots det stora mänskliga lidandet har återuppbyggnaden dragit ut på tiden. Mycket av det som förstörts under kriget såsom hus, fabriker, jordbruk och andra försörjningsmöjligheter – har ännu inte återuppbyggts. Israel upprätthåller alltså en mycket omfattande blockad av Gaza genom dess kontroll av gränser, lufterummet och kusten, vilket inte minst har försvårat det humanitära tillträdet. Omfattande importrestriktioner av exempelvis byggmaterial har lett till akut brist på bostäder, näst intill obefintlig vattenrening och dagliga strömavbrott. Även den palestinska politiska splittringen försvårar återuppbyggnaden.

Gaza blir mer och mer obebodligt. 95 procent av Gazas vatten är förorenat och infrastrukturen – inklusive hälsosystemet, el- och vattenförsörjning samt vattenrening – har svårt att klara trycket från den växande befolkningen³⁵. Blockaden, som även Egypten upprätthåller, har haft förödande konsekvenser för befolkningen i Gaza och bidragit till utbredd arbetslöshet och fattigdom. Alla industrier som står för den huvudsakliga försörjningen i Gaza – jordbruk, fiskeri, bygg och tillverkning – har påverkats kraftigt av blockaden. Det är extremt svårt att bedriva någon form av handel – både inom det ockuperade palestinska området och i relation till andra länder. Blockaden begränsar också kraftigt människors möjlighet att resa, besöka familjemedlemmar, söka jobb, samt få tillgång till sjukvård och annan service³⁶. Israel fortsätter att regelbundet beskjuta Gaza, även efter kriget.

Palestinsk splittring och situationen för kristna palestinier

Det palestinska folket är idag splittrat, inte minst geografiskt inom det palestinska området och i diasporan. Efter valet 2006 är palestinerna även splittrade politiskt mellan Fatah – det ledande politiska partiet inom den palestinska befrielseströrelsens organisation PLO – och Hamas – ett islamistiskt parti knutet till den muslimska brödraskapsrörelsen. Fatah kontrollerar idag den Palestinska myndigheten PA och den palestinska politiska makten på Västbanken, medan Hamas styr i Gaza. Splittringen mellan Hamas i Gaza och Fatah på Västbanken utgör ytterligare en försvårande faktor för palestinernas strävan efter självbestämmande. Tillsammans med beroendet av utländskt bistånd på grund av rörelserestriktioner och, i det närmaste, obefintliga exportmöjligheter, hindrar den politiska splittringen utvecklingen av en hållbar inhemsk ekonomi. Utsikterna för en hållbar palestinsk stat ter sig idag mycket svaga.

Den alltmer utsatta situationen för kristna palestinier är en oroande trend. Under 1920-talet utgjorde kristna en tiondel av befolkningen i det Brittiska mandatet. Idag utgör kristna runt en procent av den palestinska befolkningen. De kristna drabbas på samma sätt som övriga palestinier av ockupationens politiska, sociala och ekonomiska effekter, men har tack vare bättre internationella nätverk och olika socioekonomiska faktorer i många fall lättare att hitta jobb eller andra möjligheter att bosätta sig utomlands. De kristna palestinerna upplever idag en ökad oro för religiöst radikala grupper, såväl muslimska som judiska, vilket ytterligare bidrar till osäkerhet inför framtiden.³⁷

33. UNOCHA The Gaza Strip: the long term impact of the 2014 hostilities on women and girls. http://www.ochaopt.org/documents/women_factsheet_january2016_english.pdf

34. <http://www.unrwa.org/where-we-work/gaza-strip>

35. Occupied Palestinian territory emergency appeal 2016 http://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/2016_opt_emergency_appeal.pdf.pdf

36. <http://gaza.ochaopt.org/2015/07/the-gaza-strip-the-humanitarian-impact-of-the-blockade/>

37. Sabella (2015) The Status of Christians within Palestinian and Arab Society: Identity at a Transitional Time in Palestine-Israel Journal of Politics, Economics and Culture Vol 20(4)&21(1)

De senaste åren har återkommande angrepp på religiösa institutioner och platser i både Israel och Palestina utförts, ofta av personer eller grupper länkade till extremistiska delar av bosättarrörelsen.

Attacker i form av bland annat brandattentat och vandalisering leder till ytterligare spänningar mellan de olika religiösa grupperna i området. Religiösa institutioner och heliga platser är nära kopplade till människors identitet och attackerna berör därför människor starkt. Det finns ett stort behov att involvera religiösa aktörer för att på ett inkluderande och effektivt sätt minska spänningarna.³⁸

Vägar mot ökat palestinskt självbestämmande

En alltmer långvarig och institutionaliserad ockupation ledde palestinierna att söka självbestämmande genom andra kanaler än de strandade fredsförhandlingarna. 2011 inleddes en process att söka palestinskt medlemskap i FN och dess olika organ och 2012 gav FN:s generalförsamling Palestina observatörsstatus som icke medlemsstat, samma status som Vatikanstaten har.³⁹ Palestina hade innan dess erhållit medlemskap i andra internationella organ såsom UNESCO, Group of 77, IOC och Arabförbundet. 2014 erkände Sverige Palestina som en själv-

ständigstat. Till dags dato har 136 av FN:s 193 medlemsstater erkänt Palestina, inklusive Brasilien, Indien, Island och nio EU-medlemmar (Sverige inräknat⁴⁰). Vatikanstaten har också erkänt Palestina och diskussioner om erkännande pågår i flera europeiska länder.

Efter påtryckningar från det palestinska civilsamhället anslöt sig Palestina 2015 till Romstadgan för Internationella brottsdomstolen (ICC) och godtog dess jurisdiktion att utreda och åtala individer misstänkta för att ha begått krigsbrott, brott mot mänskligheten och folkmord i Palestina, oavsett nationalitet.⁴¹ Domstolen har också jurisdiktion att utreda och åtala palestinska medborgare som misstänkts ha begått dessa brott utanför Palestina. Efter Palestinas anslutning till Romstadgan har ICC:s åklagare inlett en preliminär undersökning av uppgifter om brott mot stadgan i Palestina sedan den 13 juni 2014. Den preliminära undersökningen syftar till att fastställa huruvida det finns skäl att genomföra en fullständig utredning. Palestinas anslutning till domstolen skapar nya förutsättningar att häva den straffrihet som präglat konflikten, och istället utkräva ansvar och straff för brott begångna i Palestina och av palestinska medborgare. De nya juridiska förutsättningarna att kunna hålla förövare ansvariga kan också få en avskräckande effekt.

38. Search for Common Ground <https://www.sfcg.org/universal-code-of-conduct-on-holy-sites/>

39. General Assembly resolution A/RES/67/19

40. Övriga åtta EU-medlemmar erkände Palestina innan de blev medlemmar i EU.

41. ACT Alliance EU, March 2015: Palestine and the International Criminal Court. Coalition for the International Criminal Court: Fact sheet – Palestine joins the International Criminal Court.

3. Svenska kyrkans roll

Svenska kyrkan är en del av den världsvida kyrkan. Tillsammans är vi Kristi kropp – olika delar, ömsesidigt beroende av varandra. Svenska kyrkan är kallad att verka globalt och lokalt för en helad och rättvis värld som bärare av försoningens livsfrämjande teologi. Vi ser allt liv som skapat av Gud i ömsesidigt beroende och vill verka för detta liv i teologi och i praktik. Vi är kallade att verka och ta ställning för den som befinner sig i en utsatt eller marginaliserad position.

Svenska kyrkan bör själv och tillsammans med våra partner i Israel och Palestina samt i våra ekumeniska nätverk använda vår identitet som kyrka och utforska de möjligheter som det ger för att verka för fred och försoning i konflikten mellan israeler och palestinier.

I enlighet med Kyrkornas världsråds policy för Palestina och Israel utgår vårt påverkansarbete från de människor som lider i den rådande situationen. Tillsammans vill vi verka för en framförhandlad hållbar fred till gagn för såväl israeler som palestinier. Ett halvt sekel av ockupation har skördat människors liv och kränkt både israelers och palestiniers rättigheter samtidigt som konflikten mellan folken har fördjupats. De lokala kyrkornas liv och vittnesbörd leder oss i bön och handling för en rättvis fred. Vi stödjer och slår följe med grupper på båda sidor som arbetar för fred och försoning och respekt för folkrätten, inte minst genom interreligiös dialog.

Svenska kyrkan tar avstånd från alla försök att använda religionen till att ställa människor mot varandra och underblåsa konflikten utifrån etniska eller religiösa uppdelningar. Istället vill vi använda Svenska kyrkans position i samhället samt vårt deltagande i kyrkliga, interreligiösa, ekumeniska och andra nätverk för att i ett påverkans-

arbete på nationell, regional och global nivå främja respekt för de mänskliga rättigheterna och försoning mellan konfliktens parter. Genom samverkan med våra lokala partner samt andra aktörer som delar vår grundsyn på konflikten hoppas vi kunna ge ökad synlighet för våra samarbetspartners arbete i regionen samt bedriva policydialog som främjar en rättvis och hållbar fred i konflikten samt upprätthållandet av folkrättens principer.

Det bästa sättet att främja de mänskliga rättigheterna och främja en rättvis och hållbar fred är att utgå från folkrätten – den internationella humanitära rätten, de universella mänskliga rättigheterna, sedvanerätt och relevanta internationella konventioner. Svenska kyrkan vill verka för en rättvis och hållbar fred framförhandlad av konfliktens parter inom detta folkrättsliga ramverk, vilken garanterar såväl israeler som palestinier ett liv inom säkra och erkända gränser och fria möjligheter att forma sin egen framtid.

Som humanitär biståndsaktör genomför Svenska kyrkan projekt och insatser som är kvalitetssäkrade genom att de uppfyller Core Humanitarian Standards.⁴² Vi arbetar humanitärt genom partners väl förankrade i den palestinska kontexten och i det palestinska samhället. De humanitära insatserna koordineras oftast genom ACT Palestine Forum och partners inom ACT-alliansen. Som aktör inom det långsiktiga biståndet arbetar Svenska kyrkan bland annat med att stärka civilsamhällets organisationer, rättighetsfrågor, stöd till utbildningsinsatser och sjukvård. Svenska kyrkan folkbildar och informerar om situationen i området och bedriver policydialog för en hållbar och rättvis fred. Vi arbetar tillsammans med systerkyrkor och ekumeniska nätverk för att stödja teologisk reflektion och ekumenisk och interreligiös dialog.

42. <https://www.corehumanitarianstandard.org/the-standard>

4. Svenska kyrkans position

Utifrån den redovisade bakgrunden om Svenska kyrkans roll i relation till våra partner och ekumeniska nätverk har Svenska kyrkan antagit följande övergripande position.

- Svenska kyrkan verkar för en rättvis och hållbar fred, som bygger på det folkrättsliga ramverket och är framförhandlad av konfliktens parter. Endast på fredlig väg kan konflikten nå en hållbar lösning. Det innebär en fred som garanterar såväl israeler som palestinier ett liv inom säkra och erkända gränser, där de har frihet och möjlighet att forma sin egen framtid. Svenska kyrkans syn på konflikten mellan Israel och Palestina grundas i den internationella rätten.

Utifrån detta antar vi följande strategiska positioner. Dessa är baserade på folkrätten, tidigare ställningstaganden i Svenska kyrkans beslutande organ, samt grundade i Kyrkornas världsråds och Lutherska världsförbundets ställningstaganden i frågan.

- Svenska kyrkan stödjer och verkar för en av konfliktens parter framförhandlad och ömsesidigt accepterad lösning på konflikten med utgångspunkt i en tvåstatslösning utifrån de internationellt erkända 1967 års gränser. En lösning där israeler och palestinier garanteras möjligheten att leva i säkerhet sida vid sida inom säkra och erkända gränser och med ett gemensamt och öppet Jerusalem i enlighet med tidigare FN-resolutioner. Det innebär att Svenska kyrkan försvarar och respekterar Israels rätt att existera inom dessa gränser. Det innebär också att Svenska kyrkan erkänner och stödjer det palestinska folkets strävan efter självbestämmande.

Svenska kyrkans ställningstagande tar sin utgångspunkt i tidigare FN-resolutioner och folkrättsliga principer vilket innebär ett stöd för en tvåstatslösning. En tvåstatslösning baserad på 1967 års gränser förutsätter att frågan är integrerad i slutstatusförhandlingar vilka också tar upp frågor som rätten till återvändande och statusförändringar relaterade till konflikten vilka ägt rum före 1967. Denna position innebär därför också ett stöd för andra lösningar som tillgodoser de båda folkens rätt till självbestämmande i statsstrukturer som utövar sin poli-

tiska makt med full respekt för varje individs mänskliga rättigheter, och som accepterats av parterna i slutstatusförhandlingar. Svenska kyrkan verkar för att palestinernas rätt till självbestämmande erkänns och respekteras. Vidare stödjer Svenska kyrkan bildandet av en demokratisk palestinsk stat inom internationellt erkända gränser, eller annan framförhandlad lösning som respekterar rätten till självbestämmande. Palestiniernas lagligen valda politiska representanter måste erkännas och respekteras som sådana. Det innebär också ett erkännande av de palestinska flyktingarnas rätt till återvändande i enlighet med relevanta FN-resolutioner och en framförhandlad permanent lösning på flyktingsituationen.

- Svenska kyrkan bekräftar Israels rätt och skyldighet att skydda sin befolkning i enlighet med folkrätten.

Israels självständighet sedan statens bildande 1948 måste värnas och respekteras. Israel har legitima säkerhetsintressen vilka måste skyddas i enlighet med folkrätten. Skydd mot kränkningar och hot mot Israels territoriella integritet måste garanteras av det internationella samfundet i enlighet med relevanta FN-resolutioner.

- Svenska kyrkan verkar för att Israels ockupation av det palestinska området, vilken på flera sätt bryter mot folkrätten, ska upphöra. Innan så har skett verkar Svenska kyrkan för att Israel ska fullfölja sina skyldigheter som ockupationsmakt i enlighet med fjärde Haagkonventionen och fjärde Genèvekonventionen.

Israels ockupation är olaglig enligt folkrätten och utgör kärnan i dagens konflikt och är ett hinder för fred. Relevanta FN-resolutioner vilka kräver ett slut på ockupationen måste höras. Det internationella samfundet och i synnerhet de stater som skrivit under Genèvekonventionerna har en skyldighet att verka för att ockupationen upphör. Innan så har skett måste Israel fullfölja sina skyldigheter som ockupationsmakt gentemot den ockuperade civilbefolkningen i enlighet med Genèvekonventionerna samt fjärde Haagkonventionen. Detta gäller även de av Israel annekterade områdena östra Jerusalem och Golanhöjderna. Svenska kyrkan anser vidare i enlighet med internationell folkrättsexpertis att Israel de facto

fortfarande ockuperar Gazaremsan genom en fullständig kontroll av området i kraft av den blockad som fortfarande råder.

- Svenska kyrkan verkar för att Israels bosättningar på palestinskt område – inklusive östra Jerusalem samt den så kallade muren (separationsbarriären) avvecklas eftersom de strider mot folkrätten och utgör ett hinder för fred.

All förflyttning av den egna befolkningen till ockuperat område strider mot den fjärde Genèvekonventionen och utgör ett hinder för fred. Expansionen av befintliga bosättningar och etableringen av nya utgör ett effektivt hinder för en hållbar palestinsk stat, samt kränker individens rättigheter och inskränker möjligheterna för en hållbar försörjning för många palestinier. Den del av muren som löper på ockuperat palestinskt område är olaglig enligt ett utlåtande i den internationella domstolen i Haag och måste avvecklas.

- Svenska kyrkan verkar för att kränkningar av mänskliga rättigheter som begås av såväl den Palestinska myndigheten som Hamas gentemot den palestinska befolkningen upphör.

Merparten av de rättighetskränkningar som äger rum i Palestina sker som ett led i den israeliska ockupationen. Dock är både Palestinska myndigheten och Hamas ansvariga för regelbundna kränkningar av grundläggande mänskliga rättigheter såsom rätten till liv, frihet och personlig säkerhet och rätten att inte utsättas för tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Även yttrandefriheten och mötesfriheten kränks för såväl civilsamhällesaktörer som studenter och politiskt aktiva. Sociala medier övervakas och kritik mot det politiska styret eller en viss partitillhörighet har lett till arresteringar och hot. På samma sätt är pressfriheten

hotad. Journalister och medieinstitut attackeras, inte minst vid negativ rapportering om palestinska ledare⁴². Situationen för kvinnors mänskliga rättigheter är mycket allvarlig i Palestina. Flickor och kvinnor fortsätter att diskrimineras i både juridisk och praktisk mening⁴³.

- Svenska kyrkan verkar för att allt folkrättsvidrigt våld, övergrepp och attacker mot civila – oavsett förövarens bakgrund – upphör och att förövare lagförs för att undvika systematisk straffrihet.

Oavsett om det utövas av israeliska militära styrkor eller av palestinska väpnade grupper kräver vi ett stopp av allt våld som står i strid mot folkrättens principer. Icke-våldsliga initiativ till konfliktlösning skall stödjas. Våld mot civila får aldrig utgöra en del av vägen mot en hållbar fred. De som är ansvariga för brott mot krigets lagar skall ställas till ansvar.

- Svenska kyrkan stödjer upprätthållandet av Jerusalems status som en öppen stad, delad mellan två folk och tre religioner, och med fri tillgänglighet till de heliga platserna garanterad i slutstatusförhandlingar i enlighet med folkrätten.

Jerusalems slutliga status är ett internationellt ansvar i enlighet med relevanta FN-resolutioner och måste beslutas i enlighet med folkrätten som en del av de slutgiltiga fredsforhandlingarna. Israels annektering av östra Jerusalem saknar folkrättslig grund och är inte erkänd av det internationella samfundet. Förflyttning av israelisk civilbefolkning till bosättningar i östra Jerusalem strider mot folkrätten. Innan slutstatusförhandlingar har genomförts måste Israel, i egenskap av ockupationsmakt, garantera öppen tillgång till de heliga platserna.

- Svenska kyrkan verkar för att religionsfrihet och skydd för utsatta religiösa grupper och heliga platser garanteras.

42. <https://www.hrw.org/news/2016/08/29/palestine-crackdown-journalists-activists>

43. Commission on the Status of Women (CSW): *Situation of and assistance to Palestinian women Report of the Secretary-General* http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=E/CN.6/2016/6 UN Women Palestine: *Facts and Figures: Ending Violence against Women* <http://palestine.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/facts-and-figures>

Interreligiösa spänningar utgör ett hot mot fred. Religiösa aktörer från både majoritets- och minoritetsreligionerna måste involveras i arbetet för att minska interreligiösa spänningar och för skapandet av inkluderande samhällen.

- Svenska kyrkan menar att försoning mellan rivaliserande palestinska grupper och territoriell enhet utgör viktiga komponenter för ett fritt, icke-diskriminerande och demokratiskt Palestina.

Den politiska splittringen mellan rivaliserande palestinska grupper, främst Fatah och Hamas utgör ett hinder för framväxten av en palestinsk stat. De palestinska interna stridigheterna måste lösas inom demokratiska system och institutioner och de olika beväpnade fraktionerna måste avväpnas. Avtalet mellan Israel och den palestinska myndigheten om *rörelsefrihet och tillträde*, vilket garanterar den territoriella enheten i det palestinska området, utgör en förutsättning för en hållbar palestinsk ekonomi och måste implementeras. Ökande grader av repression från såväl Fatah som Hamas, och en omfattande korruption utgör ytterligare hinder för förverkligandet av en demokratisk palestinsk stat.

- Svenska kyrkan verkar för obehindrat humanitärt tillträde till nödlidande människor, respekterat av alla involverade parter i enlighet med den internationella humanitära rätten.

Det humanitära tillträdet ger humanitära organisationer möjlighet att nå kvinnor, män, barn och ungdomar i nöd. Rörelsefriheten för internationella såväl som lokala humanitära organisationer och FN-personal inklusive lokalanställda måste garanteras. Möjligheten att leverera material som behövs för att genomföra humanitära insatser får inte inskränkas. Humanitära projekt som involverar konstruktion, utbyggnad eller rehabilitering av infrastruktur måste ges nödvändiga tillstånd samt garanteras skydd. Dessutom begränsas det humanitära tillträdet av att vissa länder och givare förhindrar humanitära organisationer att kontakta

Hamas i Gaza, och av att Egypten oftast håller gränsen till Gaza stängd. Även den palestinska splittringen begränsar tillträdet. Åtgärder som hindrar en smidig leverans av humanitärt bistånd är oacceptabla.

- Svenska kyrkan verkar för skydd för människorättsförsvare och för att civilsamhällets organisationer ska kunna utföra sitt arbete ohindrat i Israel och Palestina.

Svenska kyrkan oroas av det krympande utrymmet för civilsamhällets organisationer att verka både i Israel och i Palestina. Lagstiftning och dekret vilka försvårar för människorättsorganisationer att utöva sitt arbete riskerar att underminera såväl demokratin i Israel som den demokratiska utvecklingen i Palestina.

- Svenska kyrkan verkar för att genom policydialog minska ekonomiskt och politiskt stöd, såväl direkt som indirekt, till en fortsatt ockupationspolitik som förhindrar fredsprocessen.

Ockupationen utgör ett brott mot folkrätten. Direkt eller indirekt stöd till en fortsatt ockupation bör därför undvikas. Metoder som avser att förhindra ekonomiskt stöd till ockupationen är legitima vägar att arbeta för fred. Svenska kyrkan ställer sig bakom de riktlinjer om ursprungsmärkning av varor producerade på ockuperad mark som antogs av EU-kommissionen i november 2015⁴⁴. Ursprungsmärkning utgör ett viktigt verktyg för konsumentupplysning och möjliggör för konsumenter att välja om man vill köpa produkter av det Israel som man respekterar och försvarar – det vill säga det internationellt erkända Israel (1967 års gränser) – och välja bort produkter från bosättningar på ockuperat palestinskt område som är olagliga enligt folkrätten. En annan metod kan vara olika former av påtryckningar (exempelvis genom fondinnehav, aktiv värdepappersförvaltning eller företagsdialoger) mot företag som har verksamhet i bosättningarna eller på ett väsentligt sätt bidrar till infrastrukturen för ockupationen, eller vars agerande på annat sätt

44. https://eeas.europa.eu/delegations/israel/documents/news/20151111_interpretative_notice_indication_of_origin_of_goods_en.pdf

försvarar upprätthållandet av internationell humanitär rätt. Dessa metoder får dock aldrig användas för att söka underminera Israels rätt att existera som självständig stat inom erkända gränser. Svenska kyrkan verkar vidare för en hållbar palestinsk ekonomi med minskat beroende av israeliska regleringar för infrastruktur, export och import, naturresursanvändning, rörlighet för arbetskraft och andra liknande faktorer.

- Svenska kyrkan tar ställning mot en bojkott av Israel inom de internationellt erkända gränserna.

Svenska kyrkan stödjer såväl Israels som Palestinas rätt till självbestämmande inom erkända gränser. Svenska kyrkan gör därför en distinktion mellan Israels ockupa-

tion av Palestina och Israel innanför den så kallade gröna linjen. Den israeliska policyn att integrera bosättningar på ockuperat område och annekterade områden i sin jurisdiktion gör det svårt att göra en praktisk distinktion mellan ekonomisk verksamhet med länkar till ockupationen och verksamhet utan koppling till ockupationen. Icke desto mindre anser Svenska kyrkan att det är en viktig princip utifrån folkrättsliga aspekter.

Giltighet

Denna position är giltig fem år från det datum då den antogs av Kyrkostyrelsen [15 december 2016]. En revidering av positionen kan också ske i det fall situationen i konflikten mellan Israel och Palestina förändras på sådant sätt att en revidering anses nödvändig.

SVENSKA KYRKANS INTERNATIONELLA ARBETE

POSTADRESS: 751 70 Uppsala

TELEFON: 018-16 96 00

E-POST: info@svenskakyrkan.se

PLUSGIRONUMMER: 90 0122-3

BANKGIRONUMMER: 900-1223

www.svenskakyrkan.se/internationelltarbete

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av

actalliance